

RECENZII ȘI NOTIȚE BIBLIOGRAFICE

REVIEWS

Giacomo Ruggeri, *Le 99 fuori. Prepararmi oggi alla Chiesa di domani. Manuale narrativo di Teologia Pastorale*, Editura Il pozzo di Giacobbe, 2022, 241 p., ISBN 978-88-6124-968-4

Autorul acestei inedite exegeze din interior a pastorației catehumenale creștine – insist asupra acestei laturi de unitate pastorală între biserici –, Giacomo Ruggeri, este preot în regiunea Concordia-Pordenone din Italia. Profesor de pastorală și comunicare pastorală la Institutul Teologic „Card. Celso Constantini” din Pordenone, Ruggeri este și profesor afiliat la Facultatea Teologică din Triveneto. Doctor în teologie pastorală, el propune de mulți ani o serie de studii și articole – multe de atitudine cotidiană, altele venind din asumarea unei vini publice astăzi lămurite – în lumea catolică italiană. Un om rănit, care redescoperă preotului modern fragilitatea pastorației și dificila recuperare spirituală a unui suflet rănit. Multe din distincțiile pastorale identificate și propuse spre analiză de autor pot fi redescoperite în aria științifică a cercetării publicate de M. Czerny, *Il rinnovamento della Teologia come dialogo dal di dentro (Civiltà Cattolica, I, Quaderno 4120, 2022, 313-325)* sau în lucrarea lui Severino Dianich, *Di fronte all'altro. La missione della Chiesa* (Milano, San Paolo, 2022). Dincolo de a le recenza ca idei interne ale lucrării, Ruggeri propune asimilarea unor astfel de cercetări în dinamica lor practică, de teologie pastorală modernă.

Încă din prefață, autorul ne propune o serie de interogații interioare. Dintre ele, una îmi pare extrem de actuală cercetării teologiei pastorale moderne: parohia de astăzi este numai o alternativă între multe alte alternative ale lumii, deșertificate duhovnicește. A identifica perspectivele prin care parohia – comunitate și model de familie – poate fi consfințită ca alternativă unică, prin adâncimea de conținut, devine una din prioritățile teologiei pastorale. Revenind însă la conținutul prezentei lucrări, remarcăm împărțirea ei pe capitole: Partea I: *Teologia pastorală între facultate și teritoriu (teren)* (9-58); Partea a II-a: *Cenușa nu poate fi adorată* (59- 86); Partea a III-a: *Umanitatea ca grupare de fani* (87-132); Partea a IV-a: *Pregătirea căilor alternative* (133-174). Pe lângă aceste capitole, închegate drept un studiu mai extins, reținem și Anexele: *Viitoarelor pandemii în Biserica ce vine* (179-182); „*Cine fuge de prezent fuge de cesul prezent al lui Dumnezeu*” (183-188); *Părinții și copiii se cresc întru credință în casă și în familie. Propunere pastorală ad experimentum* (189- 204); *Sinodalitatea exprimă natura Bisericii* (205-216); *Viitorul parohiei: convertirea pastorală a Evangheliei* (217- 230); *Familia care trăiește în canonică – locuința parohială catolică – pusă în slujba*

parohiei (231-234) și *Stilul unei prezențe prin Biserica de acasă* (235-237). Volumul propune și o *Bibliografie* esențială (237-238).

Ceea ce ne apare ca important în această construcție, pe temei narativ, a Teologiei Pastorale sunt propunerile de diagnoză pastorală din capitolele II și III. Astfel, unul din subcapitole se intitulează: *Creștinismul – o limbă străină de reînvățat* (61-62), un altul vorbește despre revalorizarea verbului „a include” (numit de autor „verb decisiv pastorației”), iar un alt subcapitol despre cum „nimeni nu e gata, ci se pregătește împreună cu...” (77-79). Vizând practicile pastorale „saturate”, autorul propune însușirea pastoralei „des-limitate” prin asumarea migrației necesare spre valorile „pastoralei domestice”, pe care le și propune cercetării în capitolul al III-lea: nu una, ci mai multe umanități; a sta în durerea celuilalt; întoarcerea către „Lazări”; schimbarea eclesiologiei în eclesiologie socială. Un volum al concreteții pastorale.

Pr. Prof. Univ. Dr. Constantin Necula

Vicenzo Paglia, *L'Algoritmo della vita. Etica e Intelligenza Artificiale*, Editura Piemme, Mondadori, 2024, 198 p., ISBN 978-88-566-9360-7

Autorul, Vicenzo Paglia, fost episcop de Terni, apoi arhiepiscop și președinte al Academiei Pontificale pentru Viață și consilier spiritual al Comunității Sant' Egidio, în cadrul căreia este însărcinat cu acțiunile legate de asociația „Oameni și Religii”, specializată în întâlniri ecumenice și interreligioase. Preocuparea sa editorială vizează dialogul cu credincioșii laici, pe seama unei lecturi a lumii prin medierea culturii oferite de cărțile cu un conținut important religios, pastoral și social deopotrivă. La aceeași editură au apărut *Vivere per sempre* (2018) și *L'eta da inventare* (2021). Am reținut, în lectura personală, o altă serie de cărți cu un valoros conținut pentru înțelegerea pastorației catehumenale: *Destinati alla vita* (San Paolo Editizioni, 2024, 224 p.), *Dialoghi post-secolari* (Baldini Cartoldi Dalaim 2024, 224 p., apărută în colaborare cu Giuliano Amato și Giancarlo Bosetti) și *Sperare dentro un mondo a pezzi* (Edizioni Sanpino, 2023, 152 p., în colaborare cu Domenico Querico).

Volumul pe care-l prezentăm – *L'Algoritmo della via. Etica e Intelligenza Artificiale (Algoritmul vieții. Etica și Inteligența Artificială)* – păstrează un ton jurnalistic și academic, concomitență extrem de utilă pastorației, aducând la îndemână cititorului o serie de analize extrem de utile culturii catehetice interconfesionale. De altfel, autorul pornește în construcția științifică a discursului de la un adevăr: tehnologia poate fi considerată ca o biruință pozitivă a umanului și, de aceea, ea nu trebuie demonizată *a priori*. Descriptiv și atent la nuanțe, autorul propune lucrarea aceasta ca pe un jurnal de cercetare. Astfel, după introducerea (5-